

01.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**01 Eylül 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

01 Eylül 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Toprak Mahsulleri Ofisi Alım Primi Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5992)

YÖNETMELİKLER

— Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Avrasya Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

KURUL KARARLARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 31/08/2022 Tarihli ve 11156, 11157, 11158 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 11/5/2022 Tarihli ve 2016/7537 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 11/5/2022 Tarihli ve 2018/15924 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 25/5/2022 Tarihli ve 2019/20996 Başvuru Numaralı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2019/37252 Başvuru Numaralı Kararı

Küresel iklim değişikliği tarımsal ürünlerde hastalıklara yol açıyor

Trakya Üniversitesi (TÜ) Bitki Islahı Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve Genetik ve Biyomühendislik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Yalçın Kaya, küresel iklim değişikliğinin tarımsal ürünlerde hastalıklara yol açtığını belirtti.

Trakya Üniversitesi (TÜ) Bitki Islahı Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve Genetik ve Biyomühendislik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Yalçın Kaya, küresel iklim değişikliğinin tarımsal ürünlerde hastalıklara yol açtığını belirtti.

Trakya Üniversiteler Birliğinin 10. yıl etkinlikleri kapsamında TÜ Balkan Kongre Merkezi'nde 4. Balkan Tarım Kongresi başladı.

Prof. Dr. Yalçın Kaya, kongrede yaptığı konuşmada, küresel ısınma nedeniyle bitkilerin büyüme seyrinin değiştiğini söyledi.

Mevsim zamanlarındaki değişikliğin tüm bitkileri etkilediğini belirten Kaya, "Normal şartlarda ağustos ayında yağmur yağmaması gerekirken çok aşırı yağmurlar yağdı. Nisan ayı yağışlı geçmesi gerekirken kurak geçti." dedi.

Kaya, geçen kış ayının da kurak geçtiğini, küresel iklim değişikliğinin mevsimleri olumsuz etkilediğini belirtti.

Bu yıl ayçiçeğinde çayır tırtılı zararı yaşandığını hatırlatan Kaya, konuşmasına şöyle devam etti:

"Buradaki en önemli faktör kışın sert geçmemesidir. Kış sert geçseydi çayır tırtılının larvaları toprakta donarak ölecekti, hastalıklar ona keza. Kış sert geçmediği için topraktaki sporlar ve larvalar canlı olarak kalabiliyor. Kar ve soğuk, tüm larvaları ve sporları öldürüyor ve bize daha temiz bir tarla ve ortam bırakıyordu. Yağışların az yağması da bunda etkili. Yağmurlarla topraktan yıkanıp gidecekti ve toprakta kalmayacaktı. Küresel ısınma nedeniyle kışların yağışsız ve soğuk olmaması bitkilerde yetiştirme döneminde hastalıklara yol açıyor."

Kaya, küresel ısınmanın mevsimsel patlamalara yol açtığını, yüksek nem ve ani dolu yağışların yaşandığını aktardı.

Çeşitli ülkelerden akademisyenlerin sunumlarıyla devam eden kongre 2 Eylül'e kadar devam edecek.

KOSGEB'in 250 bin lira hibe desteğine başvurular bugün başlıyor

Geri ödemesiz 250 bin lira üst limitli destek ile kuruluş, işletme ve yetiştirme, makine ve teçhizat, tanıtım ve pazarlama başlıklarında destek verilecek. Program ile işletme sahibinin mesleki birikimlerini aktarması için yetiştireceği personel için 150 bin liraya kadar destek sağlanacak.

Hüseyin GÖKÇE

Anadolu'nun kadim mesleklerinin sürdürülmesine destek olmak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın işbirliğinde bu meslekleri sürdürenlere, istihdam oluşturma şartıyla 250 bin liraya kadar geri ödemesiz destek verilecek.

Şu ana kadar Kültür ve Turizm Bakanlığı 602 işletmenin ön başvurusunu kabul etti. Bu kapsamda destekten yararlanabilmek için KOSGEB veri tabanına kayıt olmak için başvurular bugün başlayacak ve 30 Eylül'e kadar devam edecek.

Ön başvurusu kabul edilen işletmeler arasında, gramofon tamircisi, ahşap işleri, bıçakçılık, bakırcılık, deri işleri ile uğraşanlar yer alıyor.

KOSGEB tarafından yürütülecek olan program, Yaşayan Kültür Mirası İşletmeler Destek Programı olarak adlandırılıyor. Programla ilgili Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'ne şu ana kadar başvuruda bulunan 800 işletmeden 602 tanesinin ön başvurusu kabul edildi. Programdan yararlanmak isteyenler, 30 Eylül'e kadar KOSGEB veri tabanına kayıt yaptırabilecekler.

Destek programı ile özellikle usta-çırak ilişkisini güçlendirme amaçlanırken, bu kapsamda yeni personel istihdam eden işletmelere 250 bin liraya kadar geri ödemesiz destek sağlanacak.

Projeye ilişkin işbirliği protokolü, 24 Haziran'da Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy arasında imzalanmıştı.

Ön başvuruda 31 farklı geleneksel meslekten işletme bulunurken, bunlar arasında; seramik (çömlek-çini), ahşap işleri, bıçakçılık, bakırcılık, deri işleri, çalgı yapımcılığı, dokumacılık gibi meslekler ön plana çıktı. Ayrıca; şapka imalatı, gramofon tamirciliği, at arabası/fayton imalatı gibi mesleklerden de başvuru geldi.

Şu ana kadar 72 ilden başvuru gelirken, en fazla başvuru İstanbul, Denizli, Gaziantep, Şanlıurfa ve Bursa illerinden geldi.

Yerli makine kullanana yüzde 15 ek destek

Geri ödemesiz 250 bin lira üst limitli destek ile kuruluş, işletme ve yetiştirme, makine ve teçhizat, tanıtım ve pazarlama başlıklarında destek verilecek. Program ile işletme sahibinin mesleki birikimlerini aktarması için yetiştireceği personel için 150 bin liraya kadar destek sağlanacak. Makine ve teçhizat giderleri için üst limiti 50 bin lira olan bir destek verilecek. Desteklenecek makine ve teçhizatın yeni veya en fazla 3 yaşında olmasına bakılacak. Yerli malı makine ve teçhizatı destek oranına yüzde 15 ilave edilecek. Tanıtım ve Pazarlama Desteği kapsamında e-Ticaret sitelerine üyelik ve komisyon bedeli, dijital reklam ve tanıtım, web sayfası tasarımı ve tanıtım fi lmi olmak üzere toplamda 45 bin liraya kadar destek verilecek.

Yüzyılın en kötü bölüşüm tablosu: Emek ucuz ekmek pahalı

Yılın ikinci çeyreğine dair büyüme rakamları ülke ekonomisinde yüzyılın en kötü bölüşüm tablosunu ortaya koydu. Emek kesiminin payı yüzde 24,5'e gerilerken sermayenin aldığı pay yüzde 54'e yükseldi.

Ülke ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7,6 büyüdü. Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) tahmini, 2022 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 114,6 artarak 3 trilyon 418 milyar 967 milyon TL oldu. GSYH'nin ikinci çeyrek değeri dolar bazında 219 milyar 335 milyon olarak gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yayımladığı nisan-haziran dönemine ilişkin GSYH verileri iktidar ve sözcüleri tarafından ülke ekonomisinin beklentilerin üzerinde büyüdüğü yönünde haberlerle servis edildi ancak bu büyümenin arkasında gelir dağılımındaki bozulma ve emek kesimlerinin, ücretlilerin daha da yoksullaşması var.

Uygulanan ekonomi politikaları sonucunda ülke ekonomisi, yoksullaştıran büyüme ağında sıkıştırıldı. Adil olmayan büyümeden emek kesiminin aldığı pay yılın ikinci çeyreğinde yüzde 25,4'e gerilerken sermaye kesimlerinin kârı yüzde 54'e yükseldi.

"Faiz neden enflasyon sonuç" teziyle ortaya atılan yeni ekonomi modelinde bizzat Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati tarafından yurttaşın gözardı edildiği açıklanmıştı:

“Enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik. Yoksa enflasyonu düşürmek için çok sert tedbirler alabilirdik. Üretimi ve büyümeyi tercih ettik. Bu sistemden dar gelirli hanehalkı hariç üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyorlar. Çarklar dönüyor.”

Bakan Nebati'nin haziran ayındaki bu sözleri hafızalardaki yerini korurken enflasyonun yüzde 80'e dayandığı nisan-mayıs-haziran aylarında işgücü ödemeleri bir önceki yılın aynı çeyreğine göre sadece yüzde 66,4 arttı. Buna karşın sermaye kesimlerinin kârı yüzde 134,7 oranında arttı. Sermayenin kârı işgücü ödemelerinin iki katı oranında artmış durumda. Çalışanlarsa reel olarak kaybetmiş durumda.

Türkiye'de emeğin payı 2 yılda yüzde 36,8'den yüzde 25,4'e indi. Sermayenin payı ise yüzde 42,9'dan 54'e çıktı.

Büyüme rakamlarını kısaca değerlendiren Prof. Dr. Erinc Yeldan, şu ifadeleri kullandı: “Türkiye yoksullaştıran büyüme patikasında sıkışıp kalmış durumda. AKP'nin rasgele ve öncelikle rant ve spekülasyon finans gelirlerini gözetken emek düşmanı politikalarının beklenen sonucu. ‘Türkiye modeli’ diye sürdürülen politikaların aslında ‘Yoksullaştıran’ büyüme anlamına geldiğinin net özeti.”

TÜKETİM BÜYÜTTÜ

Hanehalkı tüketimi yüzde 22,5, kamu harcamaları yüzde 2,3 ve yatırımlar yüzde 4,7 arttı. Büyümenin en büyük kaynağı ise üretim değil, tüketim oldu. Hanehalkı harcamaları ikinci çeyrek büyüme oranına 13,6 puan katkı verirken, kamu harcamalarından 0,3 puan ve yatırım harcamalarından 1,2 puan katkı geldi. Bayram tatili ve yaz tatiline denk gelen ikinci çeyrek çeyrekte hizmet sektörü harcamaları arttı.

AZİZ ÇELİK: TESADÜFEN BİR TABLO DEĞİL, TERCİH!

Emek gelirleri enflasyonun altında artarken sermaye gelirleri daha fazla artınca bölüşüm ilişkileri bozuluyor. Emek gelirlerinde yaşanan düşüş öbür tarafta işletme

gelirlerinde artışa yol açıyor. Bunun iki tane çok ciddi sebebi var: Birincisi pandemi. Pandemi ücretli çalışanların gelirini düşürdü, ikincisi ise yüksek enflasyon. Emek gelirleri enflasyonun altında artıyor sermaye gelirleri enflasyonun üstünde artıyor. Bunun sonucunda bölüşüm ilişkileri kötüleşiyor. Altını çizmemiz gereken nokta şu: Yüzde 24,5 TÜİK'in 1998'den itibaren yayınlamış olduğu en düşük paydır. Diğer bir ifadeyle şunu söylemek mümkün: 2022'nin 2'nci çeyreğinde biz 21'inci yüzyılın en kötü bölüşüm ilişkileri tablosuyla karşı karşıyayız. Türkiye modeli aslında bir timsah modeline dönüştü. Nebati'nin dediği gibi bankacı, sermaye, işletmeciler memnun. Zaten Bakanlık bunu tercih ettiğini söylüyor. Enflasyonu düşürmeyi tercih etmiyorlar bunun faturası sabit gelirli emek kesimine yükleniyor. Çalışanları enflasyona karşı korumuyoruz demektir. 98 sonrasının en kötü bölüşüm ilişkileri olduğu ortada. Enflasyonla mücadele ederseniz, kuru düşürürseniz bir farklı bir tablo oluşur elbette. Bu tesadüfen ortaya çıkan bir şey değil bir tercihin sonucu.

Seçime giderken kimi gelirlerde bir dizi artış yapıp, ferahlama sağlayıp seçime gitmeyi planlıyorlar. Ancak, ekonominin gelmiş olduğu durum nedeniyle attıkları her adım enflasyon yükseltecek sonuçlar doğuracaktır. Seçim atmosferlerinde iktidarlar çalışanları memnun edecek uygulamalar yapmak isterler fakat ben bu ekonomi politikaları altında bunun çok alanının kalmadığı kanaatindeyim. Çalışanları ferahlatacak adımlar zor olacaktır.

Beş yılda 250 bin şirket kapandı

Ekonomide yaşanan kötü gidişat etkisini günden güne artırırken vatandaşla birlikte ticari işletmeler de ciddi sorunlar yaşıyor. Her ay binlerce işletme, ekonomik nedenlerden dolayı kapısına kilit vurmak zorunda kalıyor. 2016 yılından bu yana başta İstanbul ve Ankara olmak üzere, 81 ilin tamamında çok sayıda şirket, iflasını açıkladı. İstanbul'da kapanan şirket sayısı, 80 ilin toplamında kapanan şirket sayısına yaklaştı. CHP Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un yanıtlaması istemiyle hazırladığı yazılı soru önergesinde, 2016-2022 yılları arasında kapanan iş yerlerini sordu. Bakan Muş, 2016'dan 2022'nin Mart ayına kadar 81 ilde kapanan anonim, limited, komandit ve kolektif şirket sayısının 250 bin 872 olduğunu bildirdi. Bakan Muş'un yanıtına göre, en çok şirket kapanan iller, 107 bin 509 şirketle İstanbul, 15 bin 788 şirketle Ankara, 12 bin 720 şirketle İzmir, 9 bin 602 şirketle Bursa, 6 bin 948 şirketle Antalya, 5 bin 104 şirketle Adana, 4 bin 481 şirketle Eskişehir 4 bin 378 şirketle Tekirdağ ve 4 bin 185 şirketle Kocaeli oldu. Ticaret Bakanı Muş'un yanıtını BirGün'e değerlendiren CHP'li Antmen, kapanan şirket sayısının, derinleşen ekonomik krizin en büyük göstergelerinden biri olduğunu ifade etti.

"Beş yılda 250 bin şirket kapanıyorsa burada çok yanlış bir iktidar vardır" diyen Antmen, "Bugün dünya ülkelerine bakıldığında beş yılda bu kadar firmanın kapandığı devlet göremezsiniz. Orada insanlar önlerini görür, dövizler bir günde Türkiye'deki gibi oynamıyor, merkez bankalarına keyfi müdahale edilmiyor. Sonucunda da Türkiye'deki ekonomik tabloyla karşılaşmıyorlar" dedi.

OLAN HALKA OLDU

Cumhuriyet tarihinin iflas rekorunun AKP döneminde yaşandığının altını çizen Antmen, "Binlerce şirket batarken sadece birkaç şirket çok büyük kârlar etti. Halk, yolsuzluk, yoksulluk ve beceriksiz yönetim sonucunda tarihin en derin ekonomik krizini yaşıyor. Büyük bir yolsuzluk piramidi oluşturdular. Tarihin bu en büyük organize soygununda da olan halka ve esnafa oldu" diye konuştu.

ASO Başkanı Özdebir: Bankalar faiz üst limitine uymuyor

Ankara Sanayi Odası Başkanı Özdebir, bankaların ticari krediler için belirlenen üst limite uymadıklarını dile getirdi.

ANKARA (DÜNYA) - Ankara Sanayi Odası(ASO) Ağustos ayı meclis toplantısında konuşan Başkan Nurettin Özdebir, ticari krediler için üst limit getirilmesine rağmen bankaların bu faiz oranlarından reel sektörü fonlamadığını bildirdi.

Küresel ekonomilerde enflasyonu düşürmek için uygulanan sıkı para politikası kapsamında artan faiz oranının enflasyonu düşürmediği bir dönemden geçildiğini belirten Nurettin Özdebir, bozulan eğilimleri düzeltmek için para politikası veya faiz yerine, bütüncül politika benimsenmesi gerektiğini bildirdi.

Özdebir, küresel durgunluk ve enflasyon seyrinin, Türkiye'nin ihracat kapasiteni daraltırken kur üzerindeki baskıları da artıracığına vurgu yaptı.

Türkiye'de de uygulanan makro ihtiyari politikaların, para politikasının ikamesi değil tamamlayıcısı olduğunu söyleyen Özdebir, "Para politikasında normalleşme olmadan kredi-mevduat arasındaki asimetrinin ortadan kalkması mümkün değildir. Politika faizi ile piyasa faizlerinin birbirinden koptuğu bir süreci yaşıyoruz" dedi.

"Üretim için sanayicinin krediye ulaşabilmesi gerekiyor"

Hükümetin büyüme hedefini öne çıkarırken kredi hacminin daralmasının çelişki olduğunu ifade eden Nurettin Özdebir, ticari krediler için belirlenen üst limitten kredi kullanılamadığını dile getirdi.

ÜFE’de yüzde 144 oranına rağmen yüzde 40 faizin bile avantajlı olduğunu ancak reel sektörün krediye ulaşamadığını söyleyen Özdebir, “Üretimin aksamaması için özellikle sanayicinin krediye ulaşabilmesi gerekiyor” diye konuştu.

Kabul edilemez derecede yüksek olan enflasyonun, hem hane halkını hem de reel sektörde belirsizliğe neden olduğuna vurgu yapan Özdebir, emeğin milli gelirden aldığı payın azaldığını, enflasyonun ayrıca üreticinin fiyat belirleme kabiliyetini de azalttığını aktardı.

Cari açık sorunu bitmeden, tasarruf artmadan bu krizlerden çıkma ve güçlü ekonomiye sahip olmanın mümkün olmadığını dile getiren Nurettin Özdebir, bunun yolunun da üretimden geçtiğini belirtti.

“Bakandan bu yılı kapsayacak şekilde enflasyon muhasebesine geçilmesini istedik”

ASO yönetimi olarak Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile görüşme yaparak reel sektörün sorunlarını anlattıklarını dile getiren Özdebir, TL’nin satın alma gücündeki değişimleri dikkate alan enflasyon muhasebesi uygulamasının zorunlu hale geldiğini bildirdi. 2023 yılına ertelenen enflasyon muhasebesinin bu yılı kapsayacak şekilde yürürlüğe girmesi gerektiğini Nebati’ye ilettikleri bilgisini veren Özdebir,

“Bunun dışında, Gelir Vergisi basamaklarının arttırılması, binaların değerlerinin güncellenmemesi nedeniyle teminatların düşük kalması, KGF ve MB kaynaklı kredilere sanayicilerimizin ulaşamaması gibi birçok konuyu da aktarma fırsatı bulduk. Çok yapıcı bir toplantı oldu. Sayın Bakan sıkıntıların farkında olduğunu ifade etti. Aktardığımız konularda çok hızlı bir şekilde geri dönüşler alacağımızı umuyorum” değerlendirmesinde bulundu.

Hazine 130,5 milyar liralık iç borçlanmaya gidecek

Hazin ve Maliye Bakanlığı, eylül-kasım döneminde 122 milyar liralık iç borç seviyesine karşılık 130,5 milyar liralık iç borçlanmaya gidecek. Bu dönemde dış borçlanma yapılmayacak.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, eylül-kasım dönemine ilişkin iç borçlanma stratejisini açıkladı. Buna göre, eylülde 30,2 milyar liralık iç borç servisine karşılık 50 milyar liralık, ekimde 61,7 milyar liralık iç borç servisine karşılık 50 milyar liralık, kasımda da 30,1 milyar liralık iç borç servisine karşılık 30,5 iç borçlanma yapılması öngörülüyor.

Eylül ayındaki iç borçlanmanın 40 milyar lirasının piyasadan, 7 milyar lirasının kamuya satışlardan, 3 milyar lirasının doğrudan satışlardan, ekim iç borçlanmasının 44,9 milyar lirasının piyasadan, 2,7 milyar lirasının kamuya satışlardan, 2,5 milyar lirasının doğrudan satışlardan, kasım ayındaki iç borçlanmanın ise 27,6 milyar lirasının piyasadan, 2,9 milyar lirasının kamuya satışlardan oluşması bekleniyor. Söz konusu dönemde dış borçlanmaya gidilmeyecek.

Bu dönemde 17 tahvil ihalesi düzenlenecek, 2 kira sertifikasının doğrudan satışı ve 1 hazine bonosunun yeniden ihracı gerçekleştirilecek.

Eylülde 90,2 milyar liralık, ekimde 71,9 milyar liralık ve kasımda da 38,5 milyar liralık ödeme yapılacak. Bu ödemelerin 78,4 milyar lirası dış borç servisinden oluşacak.

Nurettin Canikli: Güçlü büyüme performansı kesintiye uğramadı

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Nurettin Canikli, Türkiye ekonomisinin yüzde 80'lere ulaşan enflasyona rağmen yüksek büyüme trendini sürdürdüğünü söyledi.

ANKARA (DÜNYA)- AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Nurettin Canikli, ikinci çeyrek büyüme verilerini ilişkin olarak “Türkiye ekonomisi, yüzde 80'lere ulaşmış enflasyona rağmen yüksek büyüme trendini istikrarlı bir şekilde sürdürmektedir. 2022'nin 2. çeyreğinde ortaya çıkan yüzde 7,6 oranındaki büyüme oranı, dünyadaki en yüksek büyüme oranlarından birisidir ve ortaya çıkışı tesadüfi değildir.” Değerlendirmesini yaptı.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Nurettin Canikli, ikinci çeyrek büyüme verilerine ilişkin 11 maddede şu değerlendirmeyi yaptı:

“1) Normalde, yüksek enflasyon ortamlarında ekonomik büyüme yavaşlar, istihdam imkanları daralır, gelir dağılımı kötüleşir. Çünkü yüksek enflasyon yüksek faizleri beraberinde getirir.

2)Yüksek faizler yatırım kararlarını olumsuz etkiler, yatırıma gitmesi gereken kaynaklar risksiz faiz geliri elde etmek için kullanılır. Şirketlerin ‘faaliyet dışı gelirleri’ büyür.

3)Yatırımlar azalır, büyüme yavaşlar, işsizlik artar. Kendi gelirlerini kendilerinin belirleme imkanı olmayan, toplumun en büyük bölümünü oluşturan dar gelirli ve ücretli kesimin milli gelirden aldığı pay küçülür, gelir dağılımı bozulur.

4)Bunun sonucunda sosyal çalkantılar meydana gelir ve toplum her türlü toplumsal mühendislik operasyonlarına hazır hale getirilmiş olur. Geçmişte Türkiye’de ve bir çok ülkede, enflasyonun yükseldiği dönemlerde yaşanan sosyal ve siyasi kargaşanın nedeni budur.

5)Bugünlerde yüksek enflasyon yaşayan gelişmiş ekonomilerde, daralmayı ve gelir dağılımındaki bozulmayı engelleyemedikleri için hükümetlerin ayakta kalması zorlaşmaktadır.

6)Türkiye ekonomisi, yüzde 80'lere ulaşmış enflasyona rağmen yüksek büyüme trendini istikrarlı bir şekilde sürdürmektedir. 2022'nin 2. çeyreğinde ortaya çıkan yüzde 7.6 oranındaki büyüme oranı, Dünyadaki en yüksek büyüme oranlarından birisidir ve ortaya çıkışı tesadüfi değildir.

7)Türkiye yatırımın finansmanında kullanılan kaynağın (paranın) maliyetini, yani faiz oranını düşük tutarak, yatırımlardaki muhtemel düşüşü engellemiş, Türkiye Ekonomisi yıldızlı büyümesine devam etmiştir.

8)Diğer taraftan, emekliler, ücretliler ve diğer dar gelirli, marjinal tüketim eğilimi yüksek olan gruplara yönelik büyük oranlı maaş artışları yoluyla milli gelirden önemli miktarda kaynak aktarılmıştır.

9)Ayrıca, fiyatı Devlet tarafından belirlenen tarım ürünü fiyatlarındaki reel artışlar, çiftçileri yüksek enflasyonun olumsuz etkilerinden korumuştur. Bu durum aynı zamanda, talep yönlü büyümeyi tahrik eden belirleyici faktörlerden birisi olmuştur.

10)Sonuç itibariyle, ekonomide, teorisi ve pratiği olmayan kısa vadeli yeni bir denklem oluşturulmuş, yüksek oranlı enflasyona rağmen güçlü büyüme performansı kesintiye uğramamış ve gelir dağılımında dar gelirli gruplar aleyhine bir bozulma yaşanmamıştır.

11)Milli gelirdeki artış ve ekonomik büyüme, gelir dağılımı dengesinin sağlanmasını kolaylaştırmıştır.”

Elektriğe yüzde 20 zam yapıldı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), konutlarda eylül itibarıyla geçerli olacak elektrik tarifesine yüzde 20 zam yapıldığını bildirdi.

Tutar	Tarih
0.3	03.01.2009
0.6	04.02.2009
1.6	04.02.2009
7.4	04.02.2009

Elektrikte 1 Eylül 2022 itibarıyla geçerli olacak şekilde zam yapıldı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) yapılan açıklamada, salgının etkilerinin küresel ekonomilerde etkisini sürdürdüğü bir dönemde başlayan Rusya-Ukrayna savaşının başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünya enerji piyasaları için ağır sonuçları beraberinde getirdiği belirtildi.

"Küresel enerji krizi" olarak da yorumlanan bu süreçte tüm ham madde fiyatlarında olağanüstü artışlar yaşandığına işaret edilen açıklamada, şunlar kaydedildi: "Bu durum ülkemizdeki enerji üretim maliyetlerini de olumsuz etkilemiştir. Özellikle son aylarda küresel piyasalardaki enerji ham madde fiyatlarındaki artışların belirli seviyeleri geçmesi sebebiyle nihai elektrik tarifelerinde mesken ve tarımsal faaliyetler abone grupları için yüzde 20, kamu ve özel hizmetler sektörü ile diğer aboneler grubu için yüzde 30, sanayi abone grubu için yüzde 50 artış yapılmıştır. Bu artışla beraber 100 kilovatsaat elektrik tüketimi olan bir mesken abonesi için ödenecek tutar 173,46 lira olmuştur." Yeni tarifeler 1 Eylül'den itibaren geçerli olacak.

Doğalgaza yüzde 20 zam

BOTAŞ eylül ayı tarifesini açıkladı. Buna göre, konutlarda kullanılan doğalgaza yüzde 20.4 zam geldi. Sanayi ve elektrik üretimi ile küçük ve orta işletmelerde kullanılan doğalgazın da fiyatları yüzde 50'ye yakın arttı.

Doğalgaza bir dev zam daha geldi. Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ)'den yapılan açıklamaya göre; elektrik üretimi için kullanılan doğalgazın satış fiyatına yüzde 49,5 sanayide kullanılan doğalgazın satış fiyatına yüzde 50,8 ve konutlarda kullanılan doğalgazın satış fiyatına yüzde 20,4 zam yapıldı.

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ'nin (BOTAŞ) internet sitesinde, eylül ayına ilişkin doğalgaz tarife tablosu yayımlandı. Buna göre, doğalgaza yüzde 20 zam geldi.

Kurumdan yapılan açıklamada şu ifadeler kullanıldı;

“Bilindiği üzere, doğal gaz ithal bir enerji kaynağı olup, yüzde 99'dan fazlası yapılan uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yurt dışı arz kaynaklarından temin edilmektedir.

Dünyada pandeminin etkisinin azalmasıyla birlikte artan doğal gaz talebine bağlı olarak küresel enerji piyasalarındaki doğal gaz fiyatlarında yüksek oranda artışlar meydana gelmiş olup, bu durum kamuoyu tarafından da yakinen bilinmekte ve takip edilmektedir. Buna ilaveten, Avrupa'nın en büyük doğal gaz tedarikçisi konumundaki Rusya ile Ukrayna arasında başlayan savaş sonrasında doğal gaz fiyatlarındaki yükseliş artarak devam etmiş ve pandemi öncesine göre küresel piyasalardaki doğal gaz fiyatlarında %2000'e varan oranlarda artış meydana gelmiştir. Buna karşın,

küresel piyasalardaki yüksek doğal gaz fiyatları bugüne kadar tüketicilerimize aynı oranda yansıtılmamıştır.

Diğer taraftan, bağımsız yayın organı Evsel Enerji Fiyat Endeksi'ne (HEPI-Household Energy Price Index) ve EUROSTAT verilerine göre konutlarda ve sanayi kuruluşlarında Avrupa ülkeleri arasındaki en düşük fiyatlı doğal gaz ülkemizde kullanılmaktadır.

1 Eylül 2022 tarihi itibari ile tüketicilerimizi imkânlar çerçevesinde asgari düzeyde etkileyecek şekilde doğal gaz satış fiyatlarında bir düzenleme yapılması maalesef zorunlu hale gelmiştir. Bu kapsamda, 1 Eylül 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;

Konutlarda kullanılan doğal gazın nihai satış fiyatlarında ortalama yüzde 20,4

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde kullanılan doğal gazın nihai satış fiyatlarında ortalama %47,6

Sanayide kullanılan doğal gazın nihai satış fiyatlarında ortalama yüzde 50,8

Elektrik üretimi için kullanılan doğal gazın nihai satış fiyatlarında ortalama yüzde 49,5 oranında artış yapılmıştır.

Bu artışlara rağmen, özellikle Konutlarda kullanılan doğal gazda tüketicilerimize yüzde 80'in üzerinde destek verilmeye devam edilmektedir."

Moody's, Türkiye için beklentilerini güncelledi

Moody's Türkiye için 2022 büyüme beklentisini yüzde yüzde 3.5'ten yüzde 4.5'e, TÜFE beklentisini ise yüzde 52,1'den yüzde 68,6'ya çıkardı.

Moody's Türkiye için 2022 büyüme beklentisini yüzde yüzde 3.5'ten yüzde 4.5'e çıkardı. Kredi derecelendirme kuruluu, 2023 büyüme beklentisini ise yüzde 4.5'ten yüzde 2.5'e indirdi.

Moody's, Türkiye için 2022 TÜFE beklentisini yüzde 52,1'den yüzde 68,6'ya, 2023 TÜFE beklentisini yüzde 30'dan yüzde 40'a yükseltti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Huzursuzluk çıkartanlar sadece maşa

Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'de görev uçuşu yapan Türk jetlerine yönelik tacizine tepki gösteren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Ege'de tacizleri ve terbiyesizlikleriyle huzursuzluk çıkartanların sadece maşa olduğunu, asıl mücadeleyi onların gerisindikilerle verdiğini biliyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Milli Savunma Üniversitesi Deniz ve Hava Harp Okulu Diploma Alma ve Sancak Devir Teslim Töreni'nde konuştu.

Konuşmasında Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'de görev uçuşu yapan Türk jetlerine yönelik tacizine tepki gösteren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ege'de tacizleri ve terbiyesizlikleriyle huzursuzluk çıkartanların sadece maşa olduğunu, asıl mücadeleyi onların gerisindikilerle verdiğini biliyoruz." dedi.

"Dün de ülkemize ve milletimize karşı husumetini, ipini elinde tuttuğu kuklaları vasıtasıyla sergileyenler vardı" diye Erdoğan, devamında şunları kaydetti: "Bugün de aynı yöntemi izleyenler mevcut. Ülkemizin yaklaşık 40 yılına mal olan terör saldırılarında sadece milletimizin değerlerine ve varlığına düşman teröristlerle değil, onları üzerimize salanlarla da mücadele ettik. Ege'de her fırsatta tacizleri ve terbiyesizlikleriyle huzursuzluk çıkartanların sadece maşa olduğunu, asıl mücadeleyi onların gerisindikilerle verdiğini biliyoruz. Doğu Akdeniz'de ülkemizin çıkarlarını baltalamak için kopartılan gürültülerin gerisindeki karın ağrılarının gayet iyi

01.09.2022

farkındayız. Neredeyse 60 yıldır kapısında bekletildiğimiz Avrupa Birliği'nin bizimle ne demokratik ne ekonomik standartları mukayese edilemeyecek ülkeleri üye yaparken Türkiye'yi dışarıda bırakmasının sebebini de çok iyi biliyoruz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ülkeye yönelik tehditlerin zirveye çıktığı bir dönemde ihtiyaç duyulan desteği vermeyen NATO'nun çok daha hafif gerekçelerle nerelere güç aktardığını gördüklerini belirtti.

Türkiye, Yunanistan'ın provokasyonunu NATO'ya taşıyor

Türkiye, Yunanistan'ın Rus yapımı S-300 hava savunma sistemi ile Türk F-16'larına yaptığı tacizin radar kayıtlarını NATO'ya göndermeye hazırlanıyor.

Milli Savunma Bakanlığı'nın, Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'de görev uçuşu gerçekleştiren Türk jetlerine Rus yapımı S-300 Hava Savunma Sistemi ile yaptığı tacizin radar kayıtlarını, NATO Genel Sekreterliği ve İttifak üyesi ülkelerin savunma bakanlıklarına göndermeye hazırlandığı öğrenildi.

Akdeniz'de uluslararası hava sahasında görev uçuşlarını gerçekleştiren Hava Kuvvetleri Komutanlığına bağlı F-16'lar, 23 Ağustos'ta Girit Adası'nda konuşlu Yunanistan'a ait Rus yapımı S-300 Hava Savunma Sistemi tarafından taciz edildi. S-300 sistemine ait hedef takip ve füze güdüm radarı Rodos Adası batısında 10 bin feet irtifada görev uçuşundaki F-16'ya yerden havaya füze kilidi atıldı.

Yunan askeri yetkilileri ise NATO Angajman Kuralları'nda "düşmanca hareket" olarak nitelendirilen söz konusu davranışı inkar yolunu seçti.

Alınan bilgiye göre, Milli Savunma Bakanlığı, Yunan yetkililerinin inkarı üzerine harekete geçti.

Müttefiklik ruhuyla bağdaşmayan söz konusu tacizle ilgili radar görüntüleri alındı. Görüntülerin NATO Genel Sekreterliği başta olmak üzere İttifak üyesi ülkelerin savunma bakanlıklarına gönderilmesinin planlandığı öğrenildi.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar da söz konusu tacize ilişkin, "Sürekli gerginliği artırmaya çalışan komşumuzun bu yaptığının görülmesi lazım anlaşılması ve anlatılması lazım. Bu kadar aleni şımarıklık bu kadar pervasızlık kabul edilemez" açıklamasında bulunmuştu.

Yunanistan'ın ihlalleri

Öte yandan Yunanistan'ın Türk hava sahası ve karasularına yönelik tacizleri devam ediyor. Sene başından bugüne kadar Yunanistan'a ait savaş uçakları Türk hava sahasını 256 defa ihlal ederken, Türk jetlerine yönelik 158 tacizde bulundu. Yunanistan sahil güvenlik botları da Türk karasularını 33 defa ihlal etti.

TÜİK “Büyüdük” diyor, vatandaş “Biz mi” diye soruyor

Alaattin AKTAŞ

01 Eylül 2022 Perşembe

✓ İlk çeyrekteki yüzde 7.5'ten sonra ikinci çeyrekte de yüzde 7.6'lık büyüme... Yıllık büyüme yüzde 8.2 düzeyinde. Yıllık kişi başına gelir de 9.763 dolar...

✓ İyi büyüyüyoruz; tamam. Peki ya paylaşım nasıl? İşgücü ödemelerinin GSYH içindeki payı yüzde 25'e, mevsim etkilerinden arındırılmış halde ise yüzde 21'e inmiş!

Sayılar gerçekçidir ve bu özelliği, ne kadar çekip sündürseniz de sonuçta bir şekilde doğruyu göstermesinden kaynaklanır. Duran saatin bile günde iki kez doğru zamana işaret etmesi gibi sayılar da mutlaka gerçeği ortaya koyar. Böyle bir yönü vardır...

Sayıların bu özelliğine durup dururken vurgu yapmıyorum. Detaylara eğileceğim; ama önce gelin dün açıklanan büyümeye ilişkin verilere özet olarak bir göz atalım...

TÜİK'in dün yaptığı açıklamaya göre Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte tahminlerle uyumlu bir şekilde yüzde 7.6 büyüdü. Bu arada ilk çeyreğin daha önce yüzde 7.3 olarak açıklanan büyümesi yüzde 7.5'e revize edildi.

İkinci çeyrek sonu itibarıyla son bir yıldaki büyüme yüzde 8.2 oldu. Önceki bir yıldaki büyüme ise yüzde 10.2 düzeyindeydi.

Bu arada son bir yıldaki GSYH 827.7 milyar dolar, kişi başına gelir 9.763 dolar; önceki bir yıldaki GSYH 767.8 milyar dolar, kişi başına gelir ise 9.169 dolar oldu.

Büyüyen kim?

Bir ekonominin iki çeyrek üst üste yüzde 7.5 ve yüzde 7.6 büyümesi elbette olumludur. Aynı şekilde son bir yılda yüzde 8.2 büyüme kaydedilmiş olması da...

Ama şöyle düşünün; bir aile var ve anne-baba çocukları arasında ayırım yapıyor. Ailenin geliri artıyor; yeme içme, kılık kıyafet, seyahat, eğitim; her konuda istenilene ulaşmak mümkün. Ama o ayırım yok mu o ayırım!

Anne-baba tutuyor, bazı ailelerin yaptığı gibi küçük çocuklarını daha fazla önemsiyor, büyük çocuk kendini ikinci plana itilmiş hissediyor, bunu da her alanda yaşıyor.

Büyük çocuk devlet okuluna gitmiş, küçük olan özel okullara gönderiliyor.

Büyük çocuğa **“Hele sonra”** denilen kıyafetler küçüğe ikiletmeden alınıyor.

Anne-baba küçüğün adeta ağzına bakıyor, ne isterse hemen yapalım dercesine.

Büyük de buna fena halde içerliyor ama yapabileceği bir şey de yok ki. Hala anne-babasının eline bakmak durumunda, o da hala çocuk.

Baba giderek daha iyi para kazanıyor; anne bu sayede daha iyi giyiniyor, küçük çocuk ne dese anında karşılanıyor, büyük olanın istekleri ise kerhen yerine getiriliyor. Küçüğe üç harcanıyorsa, büyük bire razı oluyor.

Büyük çocuğun kafası karışık; **“Babam daha zengin artık, evimizi değiştirdik, arabamızı değiştirdik; ama benim durumum neredeyse aynı, yeni evin en küçük odası yine benim, beni niye sevmiyorlar ki”** diye düşünüp duruyor.

Aileden ülkeye...

Bir ailede bile böyle gelir paylaşımı bozukluğu olabiliyor. Ya koskoca bir ülkede?

Hem de nasıl olur! Oluyor zaten...

Oturup hiç hesap yapmaya gerek yok. TÜİK zaten açıkladı:

“İşgücü ödemelerinin cari fiyatlarla gayrisafi katma değer içindeki payı geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 32.6 iken bu oran 2022 yılında yüzde 25.4 oldu.”

Söz konusu oran 2020'nin ikinci çeyreğinde yüzde 36.8 ile daha da yüksekti.

İşgücü ödemelerinin GSYH içindeki payı mevsim etkilerinden arındırılmış hesaplamaya göre ise yalnızca yüzde 21.4. Şimdiye kadarki en düşük paydan söz ediyoruz.

Aile zenginleşmiş; büyük çocuğa verilen cep harçlığı da artmış ama bu artış ailenin zenginliği ölçüsünde olmamış.

Ülke zenginleşmiş; ama işgücü için yapılan ödemeler bu zenginlik ölçüsünde artmamış. Çalışanın cebine giren para artmış artmaya da bu artış ülkenin zenginleşmesiyle kıyaslandığında çok küçük kalmış.

Fazla irdellemeye gerek yok!

İşte o yüzden diyorum ya; TÜİK "**Büyüdük**" dedikçe vatandaş hayretler içinde "**Hadi canım, biz mi büyüydük, ben mi büyüdüm**" diye soruyor.

Ama "**haklarını**" yemeyelim, bunu sormayan büyük bir kesim hala var. Onlar ceplerine giren paraya bakıyor, tek yönlü bir değerlendirme yapıp "**Gelirim arttı**" diyor ama harcamasına bakmayı bir türlü akıl edemiyor.

Akıl edemeyenler yine iyi; aslında giderine de bakması gerektiğini bilen ve bakan ama buna rağmen sorunu; "**kimin yarattığına bakarak**" değerlendiren bir kesim de bulunuyor.

Sorunu, o soruna yol açana bakarak değerlendiren ve ona göre tutum alanlar... Bunlar sorunu kabul ediyor; ister ekonomik, ister diğer konular olsun, sonra da buna yol açanın kim olduğuna bakıyor.

Sorunun nedeni olanlarla siyasi görüş örtüşüyorsa sorun adeta unutuluyor, "**Canım ne var bu kadar abartacak**" durumuna geliniyor. Başlanıyor sorunu yaratanların sıraladıkları gerekçeler tekrar edilerek savunmaya geçilmeye. Aslında bu durumdakiler en çok da kendilerini ikna etme peşinde ya...

Ama şu oluyor tabii ki; bunlar yaşanırken birileri içinde bulundukları durumu hak ediyor etmesine de, kurunun yanında yaş da yanıyor!

Önden yüklemeli enflasyon büyümesi

Şeref OĞUZ

01 Eylül 2022 Perşembe

Enflasyonun yüksek seyri sebebiyle **tüketicilerin gaza basması**, ekonomide **büyüme balonu** oluşturdu. Türkiye ekonomisi ilk çeyrekteki **%7,5**'lik büyümenin ardından 2'nci çeyrekte de **%7,6** oranında büyüme gösterdi. Özeti şudur ki büyüme; harcamalarla (**payı %22,5**) oluşmuş...

Nitelikli büyüme, tüketimden ziyade **refah üreten, emeğin katısı, ihracatın desteği** ve **yatırımların gücüyle** oluşur. Oysa bizdeki **büyüme; emeğin aldığı payın düşük, tarımın gerilediği** bir kompozisyon arz ediyor. Fiyatlardaki artış eğiliminin devam edeceğinden korkan, **borçlanarak dahi** olsa tüketmiş.

TÜRKİYE EKONOMİ MODELİ Mİ?

İkinci çeyrek büyümesini, ekonomi yönetimi; uyguladıkları **Türkiye Ekonomi Modeli**'ne bağlıyor; “kalan dönemde de büyüme sürecektir, artık **ekonomimizin alametifarikası, dengeli, sürdürülebilir ve istihdam odaklı** büyümedir.” İyi de savundukları **Heterodoks** modelinin yapabildiği, **cari açık üretmek**.

Çalışanların aldığı pay küçülürken, **işverenlerin** büyümeden daha fazla pay alması, bu modelin aslında **kime yaradığının** da ifadesi gibi... Unutulmasın ki **hiperenflasyon ortamındaki büyüme** rakamı, **aşırı tüketim** ile adeta **önden yüklemeli** hale gelmiş, siyasete “**büyüydük**” söylemi üretmiş ama önümüzdeki çeyreklerdeki **yavaşlamayı** da adeta müjdelemiş(!) gibi...

İKİ SORU İKİ CEVAP

Büyümede asgari ücrete yapılan zammın etkisi var mı?

Temmuz ayında **asgari ücrette ara bir artış** yapıldı ve maaşları yaklaşık **%30 oranında artırdı**. Ocak ayında asgari ücret **%50,5** ile rekor düzeyde artırılmıştı. Bu da **üretimden ziyade tüketim ile büyümenin doğal zeminini** oluşturdu.

Bu büyüme sürebilir mi?

Yeni alınan **makro ihtiyati tedbirler**, **tüketimin hızını kesecek**. Bu da büyümenin motoru olan **tüketimi işlevsiz** kılacağından, **yatırım**, **ihracat** desteğinden mahrum büyüme, **küçülerek devam** edecek demektir. **2023'ün çeyreklerinde** negatif büyüme (**küçülme**) yaşanacağını söyleyebiliriz. Oysa seçime **küçülerek gitmek** istemeyecek olan hükümetin, **asgari ücrete rekor zam** olmak üzere **piyasayı paraya boğacağını** (**sahte refah**) tahmin ediyorum.

NOT

DEĞERSİZ LİRALI YÜKSEK BÜYÜME Mİ?

Seçim sürecinde büyümeyi sürdürebilmek için **enflasyonu patlattık**. Ekonomi bakanının söylemi şu: **“Büyümeden taviz vermiyoruz. Büyümeden taviz vermediğimizde enflasyonla mücadele zaman alır.”**

Önümüzdeki aylarda **baz** etkisi, **yaz** etkisi, **güz** etkisi üzerinden **enflasyon rakamlarında hız kesme** görüleceği vurgusu fazlaca yapılıyor. Oysa **TÜİK rakamları** indirse de **hayat pahalılığı**, olduğu yerde duruyor, dolar pozisyonunu koruyor.

Soru şudur; liranı değersizleştiren **enflasyona aldırmamak**, nasıl bir **büyüme öyküsü** yaratabilir? Olsa olsa seçim ekonomisinin **“refah bombardımanı”** ile tüketimi daha da **körüklenir**. Ve seçim bittiğinde geriye, **katlanmış enflasyon** ile **küçülmeye yüz tutmuş büyüme** kalır.

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu'na sunulan rapor ve erken seçim ihtimali

Seçimlere 9 ay kaldı ama siyasi kulislerde kasım ayında erken seçim olur mu tartışması sürüyor.

AK Parti ve MHP'nin hazırladığı bir erken seçim teklifi yok. Hem Erdoğan hem Bahçeli seçimlerin zamanında yapılacağı yönündeki pozisyonlarını koruyorlar. Ama Demirel'in söylediği gibi siyasette 24 saat uzun bir süre.

Erken seçim çağrısı hep muhalefetten geliyordu ama bu kez erken seçim tartışmalarını körükleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sürpriz MYK toplantısı oldu. Erdoğan, seçim hazırlıklarına önceden başlatmak istemiş olabilir. Ama diğer ihtimal de büsbütün yok değil.

Eski bir bakanın söylediği gibi, "Reis eski bir futbolcudur. Kaleyi boş görünce şutu çekebilir".

Bu durumda yarın seçim olacakmış gibi hazırlıklı ol, seçimler zamanında olacakmış gibi çalış demekten başka bir şey diyemiyorum.

Seçim ister erken olsun ister zamanında yapılsın iktidarın da muhalefetin de kendine göre zorlukları var.

İKİ KRİTER

Muhalefetin önünde iki ciddi sorun duruyor. Bu iki kritik noktada anlaşabilirlerse seçime girerken bir sinerji oluşturabilirler, yok uzlaşma sağlanamazsa kriz yaşayabilirler.

1- Ortak cumhurbaşkanı adayı.

2- Seçim ittifakı.

Seçim ittifakı çok önemli nokta. Eğer iktidar erken seçime gitmeyecekse bunun gerekçelerinden biri, küçük partiler açısından milletvekili ittifakını anlamsız hale getiren yeni seçim yasası olacak.

Seçim ittifakı küçük partiler açısından hayati bir konu. İktidar açısından ise hayati bir fırsat sunuyor.

KILIÇDAROĞLU KARARLI

Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda ise sorun Kılıçdaroğlu ile mi yoksa 'Kılıçdaroğlu'suz mu aşamasına gelmiş durumda. Ortak cumhurbaşkanı adaylığı konusu 6'lı ittifakın sihirli formülü olarak gösteriliyor. Çoklu adaya gidildiği takdirde seçimi Erdoğan'ın kazanacağına inanılıyor. Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adaylığı konusunda kararlı. Öyle ki şimdiden seçim sonrasına ilişkin hazırlıklara başlamış bile. Adaylıkta kararlı, kazanacağından emin. Az sonra Kılıçdaroğlu'na sunulan bir rapordan söz edeceğim.

BABACAN'A DİKKAT

Ama 6'lı masada hava tam öyle değil.

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, 6'lı masaya dönük ilginç mesajlar veriyor. Babacan'ın açıklaması iki aşamalı.

1- Ortak cumhurbaşkanı adayı

Ali Babacan, ortak cumhurbaşkanı adayı olarak isim ifade etmedi. Ama, "Biz 50 artı 1'i değil, açık farkı hedefliyoruz. İlk turda ve açık farkla kazanmak istiyorsak bunun yolu ortak adaydan geçiyor" dedi.

Ama Kılıçdaroğlu ortak adayımız demedi.

2- Babacan cumhurbaşkanı adayı

Ali Babacan daha önce de seçimlere kendi isim ve amblemleri ile gireceklerini açıklamıştı. İttifak yapmayacağını deklare etmişti. Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda da sinyal vermişti. Ama bu kez, "Ortak aday belirleyemezsek, o konuda bir uzlaşma olmazsa, o zaman her partinin genel başkanı doğal bir cumhurbaşkanı adaydır. Dolayısıyla eğer altılı masada uzlaşma olmazsa ben de DEVA Partisi'nin cumhurbaşkanı adayım" dedi.

Ali Babacan'ın sözlerinde bir tutarsızlık yok. Doğal olanı söylüyor.

BABACAN, GÜL'Ü SİLDİ

Ali Babacan'ın açıklamalarının bir de Abdullah Gül'ü ilgilendiren yüzü var. Babacan güya Abdullah Gül'ün kurdurduğu partinin genel başkanı. Ama dikkat edin, 6'lı masada uzlaşma olmazsa biz Abdullah Gül'ü cumhurbaşkanı adayı yaparız demiyor. Tam aksine cumhurbaşkanı adayım diyor. Babacan'ın aday olduğu yerde Abdullah Gül'e yer kalır mı? Abdullah Gül, muhalefete yaranmak için 30 Ağustos törenlerine katıldığını, Anıtkabir'i ziyaret ettiğini anlatmaya çalışıyor. Ama Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmuş. AK Parti'yi parçalamak için kurdurduğu partisini bile kaybetmiş.

AKŞENER FAKTÖRÜ

Babacan'ın açık ara kazanma kriteri farklı bir şekilde İYİ Parti'de de konuşuluyor. Kılıçdaroğlu ile açık ara farkla kazanılacaksa sorun yok. Ama kafa kafayla olursa Erdoğan aradaki farkı kapatır, seçimi alır. Bu riski alamayız düşüncesi ağır basıyor. İYİ Parti, Kılıçdaroğlu ile kazanılacağından emin değil. O nedenle karar anı geldiğinde Kılıçdaroğlu ile açık ara kazanılıyorsa tamam ama yoksa Akşener, partisinin kaderini Kılıçdaroğlu'na teslim etme niyetinde değil. Çünkü Akşener'in partisi 70 yıl seçim kazanmadığı halde siyasi hayatını sürdüren CHP değil. 4-5 yaşındaki genç bir parti. Yaşanacak bir başarısızlık İYİ Parti'nin geleceğini tehlikeye atabilir.

AKŞENER, 'YOK' DER Mİ

Akşener, adayımız Kılıçdaroğlu demedikçe Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığı garanti değil demektir. Hatta Akşener suskun kaldığı sürece Kılıçdaroğlu seçeneğinin şansı az demektir. Akşener son anda çıkıp Mansur Yavaş der mi? Buğra Kavuncu boşa konuşmadı.

KILIÇDAROĞLU'NA SUNULAN RAPORDAKİ ÖNERİLER

Ha şimdi geldik asıl konuya. Kulislardan edindiğim bilgiye göre Kılıçdaroğlu'na ekonomiyle ilgili bir rapor sunulmuş. Rapor Kılıçdaroğlu'nun güvendiği isim ya da isimler tarafından hazırlandığı için çok etkilenmiş. Raporun önemli bir özelliği seçimlerden sonra ekonominin durumuna ilişkinmiş. Kılıçdaroğlu, seçimleri kazanıp cumhurbaşkanı olacağına kendini inandırdığı için raporu ciddiye almış.

Raporda iktidarın seçimleri kazanmak için kamu kaynaklarını seferber edeceği yer alıyormuş. Seçimlerden sonraya ilişkin olarak ekonomide kara bir tablo çiziliyormuş. Seçimlerden sonra Türkiye'nin dış borçlarını ödeyemeyeceği ve konkordato ilan edeceği savunuluyormuş.

"İktidarın bıraktığı enkaz nedeniyle yeni yönetim ekonomide başarısız olma tehlikesi ile karşı karşıya" deniliyormuş.

Hatta bu durumda memurların ve emeklilerin maaşlarının da ödenmesinin zor olduğu anlatılıyormuş.

01.09.2022

Raporda, dış borçlarını ödeyemeyip konkordato ilan etmemesi için yabancı bankaların Türkiye'ye kredi açması öneriliyormuş.

Kılıçdaroğlu şimdiden yabancı bankaların nabzını yoklamaya başlamış deniliyor.

Esfender KORKMAZ

Yoksullaştıran büyüme

1 Eylül 2022 Perşembe

2022 Ocak-Şubat-Mart, yılın ilk çeyreğinde GSYH'da büyüme oranı yüzde 7,6 oldu. 2021 son çeyreğine (bir önceki çeyreğe) göre büyüme ise yüzde 2,1 oldu.

Bazı ülkelerde ilk çeyrek büyüme oranı; ABD'de daralma yüzde eksi 0,9, AB'de daralma yüzde eksi 0,6, Hindistan'da büyüme yüzde 4,1, Çin'e düşük büyüme eksi yüzde 0,4 oldu.

Türkiye'de ikinci çeyrekte, tarım sektöründe daralma yüzde eksi 2,9 ve inşaat sektöründe daralma, yüzde eksi 5,9 oldu.

En yüksek büyüme, finans sektöründe yüzde 26,6 ve ikinci sırada hizmetler sektöründe yüzde 18 oldu.

SEKTÖRLERDE İKİNCİ ÇEYREK BÜYÜME

TARIM -2,9

SANAYİ 7,8

İNŞAAT -5,9

HİZMET 18,1

FİNANS 26,6

2022 ikinci çeyrekte ABD ve AB daralırken Çin düşük büyüme yaşarken Türkiye 7,6 oranında yüksek büyüme sağladı.

Yüksek büyümenin üç açıdan maliyeti oldu ;

1-İş gücü ödemelerinin gayri safi katma değer içindeki payı düştü.

2021 yılının ikinci çeyreğinde iş gücü ödemelerinin payı yüzde yüzde 36,2 iken 2022'de yüzde 25,4'e geriledi. Net işletme artığının payı ise aynı dönemler için yüzde 49,2'den yüzde 54'e yükseldi.

İş gücü ödemelerinin GSYH içindeki payının düşmesinin nedeni;

Bir... Ücret artışlarının enflasyonun altında kalmış olmasıdır. Gelirlerin enflasyona paralel artması için her ay artış yapılması gerekir.

İki... Çalışanların gelirinde yalnızca enflasyon kadar düzeltme yapılıyor. Gerçekte ise çalışanlara büyümeden de pay verilmesi gerekiyor. Buna refah payı demek de yanlıştır. Yarattıkları büyümeden kendi paylarının verilmesi gerekir.

2-Daha da büyük sorun; ikinci çeyrek büyümesinin yüksek cari açığa dayalı bir büyüme olmasıdır.

2022 ikinci çeyrekte GSYH 219,3 milyar dolar oldu. Üç aylık cari açık ise 13,3 milyar dolar oldu. Cari açık oranı yüzde eksi 6,1 demektir. Bu oran son on yılın en büyük cari açık oranıdır.

CARİ AÇIK-BÜYÜME ORANLARI		
YILLAR	CARİ AÇIK/GSYH	BÜYÜME
2003	-2,5	5,6
2004	-3,6	9,6
2005	-4,4	9,0
2006	-5,9	7,1
2007	-5,7	4,7
2008	-5,3	0,8
2009	-1,8	-4,7
2010	-6,1	8,5
2011	-9,6	11,1
2012	-6,1	4,8
2013	-7,7	8,5
2014	-5,5	5,2
2015	-4,4	6,1
2016	-4,0	2,9
2017	-3,5	7,4
2018	-3,6	2,6
2019	0,7	0,9
2020	-4,9	1,8
2021	-1,9	11,0
2022*	-6,1	7,6

*2022 ikinci çeyrek

Türkiye'de büyümenin yüksek olduğu yıllar cari açık oranı da yüksek olmuştur..

Eğer cari açık, yatırım malı ithalatından ileri gelirse, potansiyel büyümeyi ve istihdamı ve ihracat potansiyelini artırır. Ama Türkiye'de yatırım malı ithalatının toplam ithalat içinde payı Haziran 2022 ayında yüzde 10,3 oldu. Bu da mevcut yatırımların amortismanı için yapılan ithalattır. Yeni yatırım ve yeni teknoloji için ithalat yapılmıyor demektir.

Haziran 2022 ayında ara malı ve ham madde ithalatının toplam ithalat içindeki payı ise yüzde 82,1'dir. Bu demektir ki Türkiye, ithalata dayalı bir büyüme yaşıyor.

Cari açık, dış ekonomik ilişkilerden dolayı kaybımız demektir. Kaynak ve servet çıkışı demektir. Ülke varlıklarının azalması demektir.

Yatırıma dayanmayan, ithal girdiye dayanan bir büyüme, işsizlik ve yoksulluğun artması demektir.

3-Üretim ithal girdiye bağımlıdır. Ama ithalatın finansmanı da dış borçla yapılıyor. Dış borç maliyetleri yüksektir. Yüksek faiz yüksek kaynak çıkışına neden oluyor. Ayrıca bu borçları net geri ödeme konumuna geldiğimizde, borç mürettebatının GSYH'ya oranı büyümeden yüksek olursa ülke fakirleşecektir.

Cari açığın dış borçla finansmanı ülkenin potansiyel yoksullaşmasına neden oluyor.

İbrahim Kahveci

Köleden bile daha ucuz

TÜİK verilerine göre 2022/II. çeyrekte toplam çalışan sayısı 30 milyon 775 bin kişi oldu. Yine GSYH verisine göre ücret ödemelerinin GSYH içindeki payı %21,4'de kaldı.

Buna göre çalışan başına aylık gelir 8.224 lira ediyor. Nitekim SGK verilerine göre ortalama ücret Mayıs ayında 8.167 TL düzeyinde. Yani bir uyum var.

Oysa 2016/II. çeyrekte GSYH içinden ücretlilerin aldığı pay %32,2 düzeyinde bulunuyordu. Bu hesaba göre 2022 yılı ikinci çeyrekte çalışan başına ücret 12.386 TL olmalıydı.

Maalesef bu **olması gereken 12.386 TL ücret yerine çalışanlar 8.224 TL'de ücrette kalmış**. Yani her bir ücretli çalışan alması gereken maaşın 1/3'ünü kaybetmiş durumda. Yeni model işte tam da bu...

Ucuz işçilik...

Adeta çağdaş kölelik...

Olması gereken ücret yerine giderek daha düşük ücret vermek. Köleden bile daha ucuza gelen bir işçilik...

FAİZCİLERİ BÜYÜTTÜLER

TÜİK ülke ekonomisinin yüzde 7,6 büyüdüğünü ama asıl büyümenin yüzde 26,6 ile faizler olduğunu açıkladı.

Ücretliler küçüldü - faizciler büyüdü...

Hani Nass.. vardı? Faize karşıydık ya...

BDDK verileri diyor ki; bankalar bu yılın ilk yedi ayında 207,9 milyar lira net kar elde etmişler. Oysa geçen yıl ilk yedi aylık karları sadece 40,2 milyar liraymış...

Kim büyüdü, kime çalıştığının farkında mısınız?

Zenginler büyüdü fakirler küçüldü... Yeni model bu.

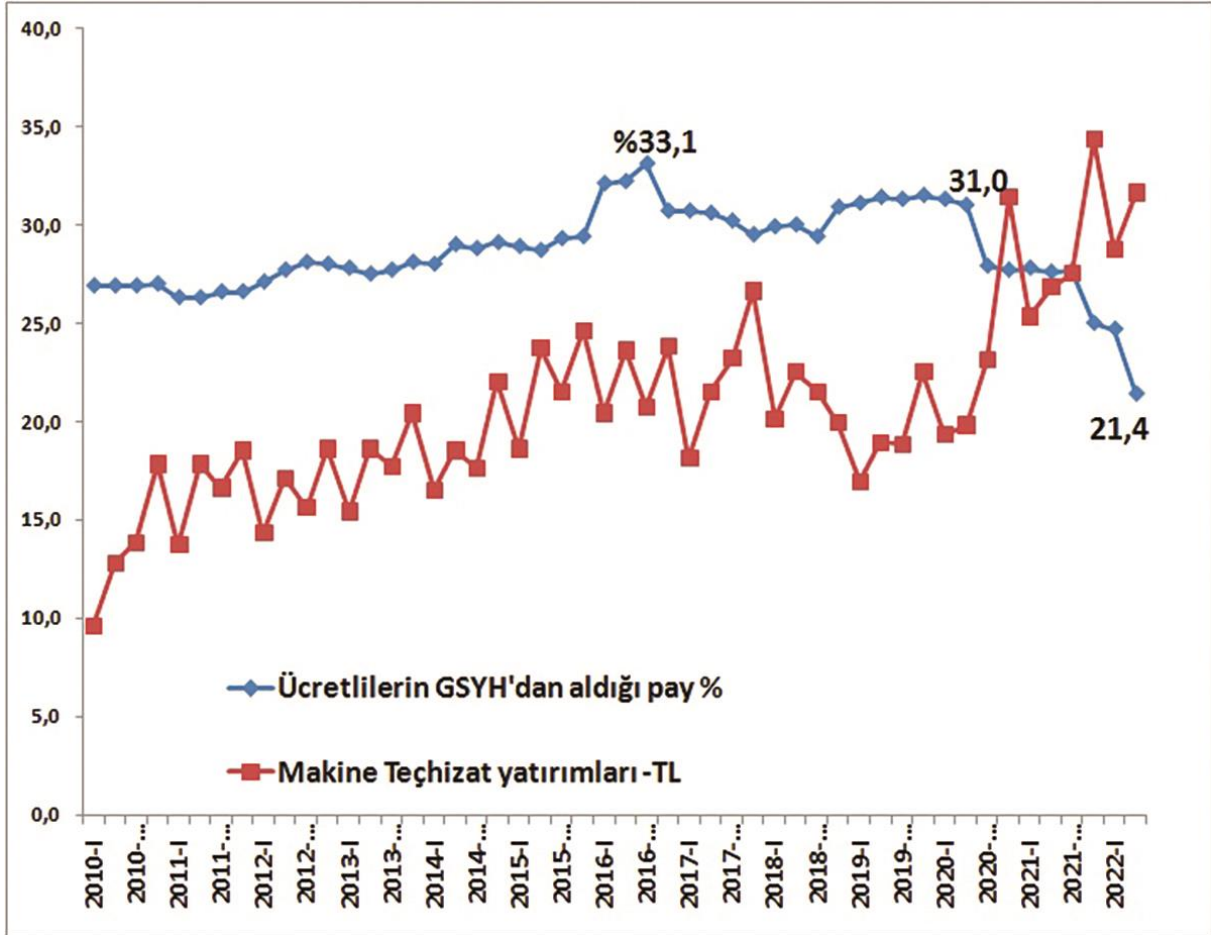
Ücretler küçüldü - faizciler büyüdü... Model böyle işledi.

SÜRDÜRÜLEMEZ BÜYÜME

Bakın şu anda bir model uyguluyoruz diyorlar ya... Yarının ne olacağı dahi belli olmayan bir model bu.

Ne MB Başkanı, ne Hazine ve Maliye Bakanı ne de diğer ilişkin kişilerin ekonomiye yönelik hiçbir öngörülerini tutmuyor.

Peki nasıl büyüdük? İçeride parasal genişleme ve dışarıda dış talep... Şimdi bunların da sonuna geliyoruz.

Hem İSO PMI hem de MÜSİAD Sameks Endeksi 50 baz puanının altına düştü. Otomotiv, beyaz eşya ve konut sektörü küçülmeye başladı.

Yarını bile göremeyen bir iş dünyası nasıl sürdürülebilir büyüme sağlayacak?

01.09.2022

Bu kış görüşürüz!!!

ÖDEME KRİZİ

Bir taraftan ekonomi büyüsün istiyoruz ama diğer taraftan kimse döviz almasın. Ucuz kredi yatırıma gitsin ama o krediyi kullanan ilk kişi almasa da ödeme yaptığı kişi ve kurum döviz alabilir?

Bunu kesmenin tek yolu kredi vermemek... Şimdi buna başvuruluyor.

Acaba bu yolun sonu nereye çıkacak?

Bu kış görüşürüz!!!

Hem gıda sorunu hem de likidite sorunu kapı dışında bizi bekliyor olmasın... Bence o kapının arkasına bir bakın derim...

01 Eylül 2022, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Gorbaçov'u nasıl hatırlayacağız?

Sovyetler Birliği'nin son lideri **Mihail Gorbaçov** 91 yaşında öldü. **Gorbaçov** "glasnost" ve "perestroyka" adını verdiği iki programla Sovyetler Birliği'ni hem şeffaflaştırmayı hem de yeniden yapılandırmayı hedeflemişti. Dünya barışını sağlamak için ABD ile masaya oturup nükleer silahların karşılıklı sınırlandırılmasına imza attı. Bu nedenle 1990 yılında Nobel Barış Ödülü'nü aldı. Ancak ABD, **Gorbaçov** kadar iyi niyetli değildi.

Dönemin ABD Başkanı **Reagan**, "Yıldız Savaşları" diye hayali bir projeyi gündeme soktu. Aslında böyle bir proje yoktu. Ama buna inanan **Gorbaçov**'un Rusya'sı anormal harcamalar yaparak ekonomik açıdan battı. **Gorbaçov** bununla kalmayıp Afganistan'daki Sovyet varlığını da geri çekti. Kendi ülkesinde giderek itibar kaybeden **Gorbaçov**, darbecilerin hedefi oldu. Onun yerine, darbeyi bastıran **Yeltsin** geçti. Son dönemlerde **Gorbaçov** siyasetin dışındaydı ama **Putin**'in Kırım politikasını destekliyordu.

SOLCULAR SATILMIŞ İLAN ETTİ

Türkiye'deki sol haber siteleri, **Gorbaçov**'un ardından "hain, satılmış, onursuz" gibi sıfatlar kullandı. "Sovyetler Birliği'ni Batı'ya pazarladı" diyenler de oldu.

Gorbaçov'un reformlarının yüzde 100 başarılı olduğunu elbette söyleyemeyiz. Belki Sovyetler Birliği'ni zamanında dağıtmıyaydı bugünkü Rusya'nın bile olmayacağını savunanlar çoğunlukta.

Putin ise aynı görüşte mi bilemem. **Gorbaçov**'un dağıttığı SSCB'den doğan boşluğun ABD tarafından doldurulmaya çalışılmasının **Putin**'i çok rahatsız ettiğini biliyoruz. Rusya kamuoyunun önemli bir kısmı, bu duruma **Gorbaçov**'un başarısız politikalarının neden olduğunu söylüyor.

Gorbaçov öncesinde SSCB'nin yayılmacı olduğunu iddia eden ABD ve AB, şimdi Rusya'nın etrafını kuşatmaya çalışıyor. Bu durum günümüzde Ukrayna Savaşı'nı, enerji ve tedarik krizini doğurdu.

ERDOĞAN'IN YUNANİSTAN HAMLESİ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, Yunanistan'a çok sert çıktı. **Erdoğan**, NATO'nun ve Amerika'nın Türkiye'ye doğrulttuğu S-400 tehdidini onların tetikçisi konumunda olan Yunanistan'a çevirdi. İşte size usta diplomasi örneği.

Erdoğan'ın şu sözlerinin altını çiziyorum: "Hep söylediğimiz gibi Yunanistan, bizim ne siyasi ne ekonomik ne de askeri olarak dengimiz ve muhabımız değildir. Bilindiği gibi Ege'de uluslararası hava sahasında NATO görevi icra eden F-16 uçaklarımıza, Yunanistan'ın Girit Adası'na konuşlandırdığı Rus menşeli S-300 hava füze sistemleri tarafından radar kilidi atılmıştır. Bir ülke uçağına radar kilidi atılması düşmanca bir davranıştır. Hele bu uçak NATO görevi icra ediyorsa bu düşmanlık doğrudan tüm üyeleriyle NATO'ya yapılmış demektir. Yunanistan, hava sahamızı ihlal ve uçaklarımızı tacizle başlayan hasmane tavırlarını S-300 radar kilidi atma seviyesine çıkartarak aslında bize değil, NATO'ya ve müttefiklere meydan okumuştur."